

УДК 636.2.09:618.14 – 002

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ЩОДО ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ ПІСЛЯРОДОВИХ ЕНДОМЕТРИТІВ У КОРІВ

Кривий М.Ф., Франчук Л.О.

Одеський державний аграрний університет

Встановлено, що діагностику післяродових ендометритів доцільно проводити комплексно, поєднуючи загальноприйняті клінічні методи з лабораторним дослідженням лохій. Використання реактиву Бенедикта для лабораторної діагностики збільшує рівень виявлення ендометриту на ранній стадії на 31,3 %. Внутрішньоматкове введення йодвмісного засобу йодоутер зменшує тривалість лікування на 2,6 доби.

Ключові слова: корова, післяродовий ендометрит, діагностика, лікування, реактив Бенедикта, йодоутер.

Вступ. Післяродовий ендометрит – це запалення слизової оболонки матки, що виникає внаслідок її травмування та інфікування за патологічного перебігу родів і пуерперію.

Післяродовим ендометритом хворіють від 10,2 до 72,1 % корів, частіше захворювання реєструється в зимово-весняну пору року (21–39 %).

Причинами масового прояву родових і післяродових ускладнень у корів молочного напрямку продуктивності є порушення обміну речовин, внаслідок відсутності компенсації компонентів, що виділяються з молоком. Найбільш чутливими до захворювань є високопродуктивні корови, що зумовлено високим рівнем метаболічних процесів у їх організмі [1].

Відомо, що високої терапевтичної ефективності за післяродових патологій у корів, можна досягти тільки при поєднанні етіотропного, патогенетичного і симптоматичного лікування. Тому лікування корів, хворих на ендометрит має бути комплексним – спрямованим на нормалізацію обміну речовин та гормонального балансу, відновлення трофіки матки і звільнення її порожнини від патологічного ексудату та пригнічення життєдіяльності мікрофлори [3, 5].

Мета роботи полягала у вивченні в порівняльному аспекті ефективності методів діагностики та лікування післяродового ендометриту у корів.

Матеріал і методи досліджень. Матеріалом дослідження були корови в післяродовому періоді та хворі на післяродовий ендометрит, що належать господарствам різної форми власності Біляївського та Іванівського районів Одеської області.

Дослід складався з двох етапів. На *першому етапі* дослідження в порівняльному аспекті було визначено ефективність клінічного та лабораторного методів діагностики ендометритів у корів:

– *клінічний метод діагностики післяродового ендометриту:* корів на 5–6 добу післяродового періоду піддавали клінічному дослідженню (огляд, характеристика лохій, вагінальне та ректальне дослідження).

– лабораторний метод діагностики післяродового періоду полягав у використанні лабораторного методу дослідження лохій з використанням реактиву Бенедикта (реактив виготовляється шляхом додавання розчину 17,3 г мідного купоросу в 150 мл води до розчину 100 г безводного карбонату натрію і 173 г цитрата натрію в 850 мл води). У пробірки з реактивом Бенедикта додавали лохії корів і оцінювали їх за такими критеріями як: прозорість, колір розчину, наявність згустку, слизу, осаду [4].

Про наявність післяродового ендометриту свідчать: зміна кольору розчину на зелений чи зелено-блакитний, поява каламутності чи осаду, розшарування згустку слизу при струшуванні. На відсутність запальних процесів в матці корів вказують відсутність змін кольору і прозорості розчину, збереження цілісності згустку при струшуванні.

На *другому етапі* досліді вивчали терапевтичну ефективність комплексного лікування післяродового ендометриту з використанням йодовмісного препарату йодоутер. Для цього, за принципом аналогів (породність тварин, жива маса, вік) було сформовано дві дослідні групи корів (n=8), хворих на післяродовий ендометрит. Ефективність лікування оцінювали за термінами одужання дослідних тварин.

Результати досліджень. Всього було обстежено 64 тварини. З них клінічним методом виявлено 11 корів, хворих на післяродовий ендометрит. Післяродові ендометрити у корів перебігали у катаральній, катарально-гнійній та гнійній формах. При проведенні акушерського дослідження хворих корів було помічено виділення із статевої щілини ексудату білого чи сірого кольору із жовтуватим, зеленуватим відтінками, сметаноподібної або кашкоподібної консистенції з домішками гною. Ректальним дослідженням корів виявляли гіпотонію матки, відкритий на 2–3 пальці цервікальний канал, асиметричні роги, дещо зміщені в черевну порожнину.

Порівняно з цим, лабораторною діагностикою з використанням реактиву Бенедикта виявлено на 31,3 % ($P < 0,05$) більше хворих тварин.

Лікування ендометриту у корів проводили в залежності від важкості перебігу, за традиційною в умовах господарств схемою. В першій дослідній групі схема лікування включала введення окситоцину підшкірно в дозі 10 ОД на 100 кг маси тіла тварини, іхглуковіту – в параректальну клітковину двічі з інтервалом 48 годин, фармазину-200 внутрішньом'язово по 20 мл впродовж 5 діб. Коровам другої дослідної групи додатково застосовували йодоутер в дозі 100–150 мл внутрішньоматково, двічі з інтервалом 48 годин.

В першій дослідній групі корів, де застосовували виключно традиційну для господарства терапевтичну схему тривалість лікування становила 8,3 доби. Порівняно з цим, в другій дослідній групі тварин, яким внутрішньоматково вводили йодоутер, термін лікування був на 2,6 доби менше і становив в середньому 5,7 доби ($P < 0,05$).

Висновки.

1. Лабораторною діагностикою з використанням реактиву Бенедикта виявлено на 31,3 % більше хворих на післяродовий ендометрит корів, ніж виключно клінічним дослідженням.

2. Для більш точної діагностики ендометриту доцільно клінічне обстеження тварини в процесі ранньої акушерської диспансеризації поєднувати із лабораторним дослідженням лохий з реактивом Бенедикта.

3. Доповнення загальноприйнятої схеми лікування післяродового ендометриту корів внутрішньоматковим введенням йодовмісного препарату йодоутер скорочує термін лікування на 2,6 доби.

Список літератури.

1. Боднар О.О., Керничний С.П., Гудима А.М., Білецький В.С., Мікробіологічна характеристика збудників післяродового ендометриту у корів / Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2010. - № 4. – С. 149-151.

2. Ефективність лікування післяродового ендометриту корів аерозольним препаратом «Цефген» / О.А. Кацараба, О.Я. Дмитрів, Є.Є. Костишин, Р.М. Івашків, С.Й. Кава, Р.М. Сачук // Науковий вісник ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького. – 2017. - Т 19, № 82. – С. 230–234.

3. Патент № 70074 Україна, МПК А 61 Д 7/00. Спосіб йодотерапії корів за ендометриту / О. О. Боднар, С. П. Керничний, В. С. Білецький, В. П. Мізик, В. П. Кульчицький; у 2011 13536; заявл. 17.11.2011. - опубл. 25.05.2012. - Бюл. № 10, 2012 р.

4. Патент №99496 Україна Спосіб експрес-діагностики післяродового ендометриту у корів реактивом Бенедикта / Я. С. Стравський, О. П. Федорків /заявка: у 2014 13158. Заявлена: 08.12.2014. Опублікована 10.06.2015. – Бюл. № 11

5. Регіонарна йодотерапія за ендометриту у корів / О. О. Боднар, С. П. Керничний, В. С. Білецький, В. П. Мізик // Вісник Сумського Національного аграрного університету. Серія “Ветеринарна медицина”. – Суми, 2013. – Вип. 1 (30). – С.135–137.

Современные подходы к диагностике и лечению послеродовых эндометритов у коров.

Кривой Н.Ф., Франчук Л.А.

Установлено, что диагностику послеродовых эндометритов целесообразно проводить комплексно, сочетая общепринятые клинические методы с лабораторным исследованием лохий. Использование реактива Бенедикта для лабораторной диагностики увеличивает уровень обнаружения эндометрита на ранней стадии на 31,3 %. Внутриматочное введение йодсодержащего средства йодоутер уменьшает продолжительность лечения на 2,6 суток.

Ключевые слова: корова, послеродовый эндометрит, диагностика, лечение, реактив Бенедикта, йодоутер.

Current approaches to diagnostic and treatment of the postpartum endometritis in cows

Krivoy N.F., Franchuk L.A.

It was established that the diagnostic of postpartum endometritis will be must of integrate, combining of general clinical methods with laboratory lochia's tests. The use of Benedict's reagent for laboratory diagnostic increases the detection of endometritis at an early stage by 31.3 %. Intrauterine introducing of the iodine-containing drug "iodouter" reduces the duration treatment for 2.6 days.

Key words: cow, postpartum endometritis, diagnostic, treatment, Benedict reagent, iodouter.